

7 Závěr

Hodnotový systém každého jedince je bezpochyby různý. Přesto se ale odvažují tvrdit, že u naprosté většiny lidí na prvním místě figuruje život a zdraví. Proto považují za správné, aby měl každý možnost náležitě se rozhodnout, jak naloží s tím nejcennějším, co má.

V tomto směru vidím velkým přínosem stále rozšiřující se práva pacientů, zejména práva na informace, na vyjádření souhlasu s lékařským zákrokem, na ochranu soukromí v souvislosti s informacemi o svém zdravotním stavu, a také výslovné zakotvení případů, kdy tato práva mohou být omezena. Je nezbytné, aby lékaři dbali na zachování a dodržování těchto práv, i když z hlediska časového, provozního a bezpochyby i psychického, je to často velmi nesnadné. Na druhé straně by si občané měli uvědomit náročnost, jedinečnost a nenahraditelnost lékařské profese, a měli by jistě zvážit každé podání zejména trestního oznámení, ale i občanskoprávní žaloby či stížnosti k lékařské komoře.

Ovšem největší břemeno, dle mého názoru, leží na straně zákonodárce. Objektivně existuje zájem pacienta, aby bylo chráněno jeho zdraví, zájem společnosti na prevenci škod na zdraví, na poskytování zdravotní péče a existenci lékařského povolání, ale také a na potrestání škůdce, který způsobí újmu na zdraví. V neposlední řadě bezpochyby existuje zájem lékařů na určité právní jistotě při výkonu povolání.

Proto je zde řada zákonných ustanovení, která by si v tomto ohledu zasloužila úpravu nebo dokonce zvážení zcela nové formulace. Dle mého názoru je třeba posílit postavení pacientů v civilním řízení. Tím není míněna záruka úspěchu pacienta v každém sporu. Nutné je ale zabezpečit reálnou šanci na úspěch před soudem v těch případech, kdy poškození opravdu nastalo, zejména by se měly zmírnit nároky při dokazování. Často by obě strany sporného řízení přivítaly mimosoudní řešení své situace, v tomto ohledu se plně ztotožňuji s názorem uvedeným v článku Ondřeje Dostála: „Prioritou poškozeného pacienta či pozůstalých nemusí být soudní řízení, se kterým jsou zpravidla spojeny finanční náklady, psychologický stres a někdy i určitá nechuť žalovat „svého pana doktora“. Mnozí potencionální žalobci by dali přednost vstřícnému a otevřenému jednání, ve kterém by byla uznána chyba, vysvětleny její

příčiny a popsány kroky podniknuté k tomu, aby se něco podobného již dalším pacientům nestalo. V případě, že poškozený nebo jeho rodina požadují materiální odškodnění, často by dali přednost částce vyplacené okamžitě, byť i v omezené výši, před nejistotou vysokého odškodnění po několika letech soudních sporů. Žádoucí může být i poskytnutí nepeněžitého plnění, například pomoc s péčí o postiženého, což může být pro nemocnici v důsledku podstatně levnějším řešením, než rozsudek na vyplacení mnohamiliónové sumy.²⁷⁴

V trestních záležitostech by bylo dobré následovat např. rakouský model, který zavedl privilegované skutkové podstaty pro trestné činy ve zdravotnictví. I za současného stavu by se mělo trestního práva využívat ve zdravotnictví jako ultima ratio²⁷⁵, hlavně pro úmyslné a povahou protispolečenské činy.

Na obranu lékařů před nespokojenými pacienty, kteří využívají svá práva šikanózním způsobem, je třeba důsledně prosazovat žaloby na ochranu osobnosti. Zvláště v případech, kdy byli lékaři bez důkazů obviněni z trestných činů, či na ně byly vzneseny stížnosti, šířeny pomluvy nebo zveřejněny pohoršující reportáže.

²⁷⁴ Dostál, O., Právní odpovědnost, práva pacientů a kvalita ve zdravotnictví, Zdravotnictví a právo 5/2007, str. 7

²⁷⁵ nejzazší, poslední řešení; citováno z ABZ slovník cizích slov, dostupný z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/ultima-ratio> [naposledy navštíveno: 7. 2. 2009]